

Αναγέννησις

## Αναγέννησις



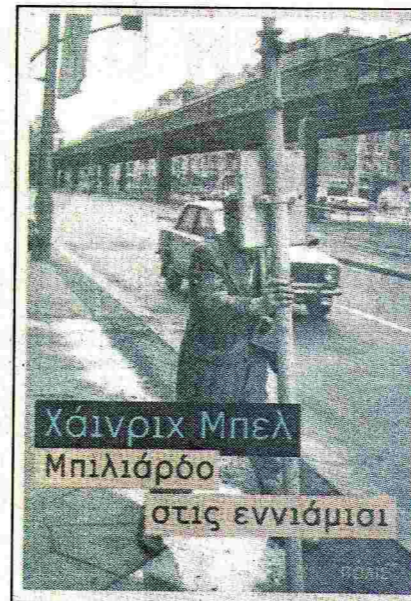
**ΣΤΗΝ** σειρά *Βασική Ιστορική Βιβλιοθήκη* του εκδοτικού οίκου *Βιβλιοπωλείον της Εστίας* κυκλοφορούν μικρά σέ σχημα βιβλία, εύσυνοπτα, που παρουσιάζουν διά βραχέων κάποιο συγκεκριμένο ιστορικό θέμα. Σέ αυτήν την σειρά εκυκλοφόρησε τό βιβλίό του κ. **Φώτη Μπαρούτσου, Αναγέννηση. Η ιστορία μιας έννοιας** (έκδ. *Βιβλιοπωλείον της Εστίας*, σελ. 184, ευρώ 12). Ο συγγραφέας είναι διδάκτωρ της Ιστορίας και διδάσκει στό *Ελληνικό Άνοιχτό Πανεπιστήμιο*.

Τό βιβλίό, όπως έσημειώθη, είναι μικρό και εύσυνοπτο. Προσεγγίζει τό θέμα της έννοιας της Αναγέννησεως μέ διάθεση πλήρους ενημερωσεως του άναγνώστη, όχι σχετικώς μέ τά έπιτελεσθέντα κατά την περίοδο μεταξύ του 11<sup>ου</sup> και του 16<sup>ου</sup> αιώνου και τά ανθρώπινα έπιτεύγματα της έποχής εκείνης, αλλά μέ τά στοιχεία που ή έκ των ύστερων μελέτη διαφόρων ιστορικών του πολιτισμού ή και άπλών ιστορικών έπεσήμανε ως στοιχεία διαφοροποιήσεως της περιόδου από την προηγούμενη και την έπομένη. Φυσικά όλα αυτά έφ' όσον κάποιος άποδέχεται την περιολογήση της Ιστορίας, κάτι που γίνεται για την διευκόλυνση της μελέτης. Η παρουσίασις των διαφόρων θεωριών περί των ειδικών γνωρισμάτων που χαρακτηρίζουν την έποχή της Αναγέννησεως έχει μεγάλο ένδιαφέρον τόσο για όσα άποδεικνύουν μέ τά έπιχειρήματα τους περί αυτής ταύτης της Αναγέννησεως όσο και περί της έποχής κατά την όποια διετυπώθησαν από τους δημιουργούς τους. Βεβαίως ό κ. Μπαρούτσος δέν άπασχολείται μέ την μελέτη των δημιουργών των θεωριών αλλά μέ τις θεωρίες και την άναζήτηση του περιεχομένου της έννοιας που μελετά. Τό βέβαιο είναι ότι σήμερα όί περισσότεροι που χρησιμοποιούν τον όρο Αναγέννηση σκέπτονται κάτι πολύ συγκεκριμένο χρονικώς, δηλαδή την περίοδο χονδρικώς από τον 11<sup>ο</sup>/12<sup>ο</sup> ως τον 16<sup>ο</sup> αιώνα, χωρίς στην σκέψη τους να έπικρατούν ιδέες σχετικές μέ την «άνακάλυψη» της αρχαιότητας (Ελληνικής και Ρωμαϊκής) ή την έπικράτηση των ιδεών της άτομικότητας και της νεωτερικότητας. Άλλά όλα αυτά τά χαρακτηριστικά ξεετάζονται στό βιβλίό, εκ παραλλήλου προς τις άποκλίσεις έξ αυτών.

**ΕΠΕΡΑΣΕ** και ό Δεκαπενταύγουστος, που στις περισσότερες περιοχές της χώρας μας άποκαλείται «Πάσχα του καλοκαιριού». Μαζί όμως ό τόπος έδοκιμάσθη από τό «μπαράζ» των πυρκαϊών, μέ άποκορύφωμα αυτήν στην Εύβοια τις προηγούμενες ήμέρες. Και είναι πράγματι πολύ παράδοξο ότι κατά τά προηγούμενα έτη, πλίν της ανθρώπινης τραγωδίας στό Μάτι, ό άριθμός των πυρκαϊών είχε μειωθεί σέ πολύ μεγάλο βαθμό. Μήπως αυτό πρέπει να μάς προβληματίση;

\*\*\*

– **Χάινριχ Μπέλ, Μπιλιάδο στις έννάμισι** (μτφρ. *Μαργαρίτα Ζαχαριάδου*, έκδ. *Πόλις*, σελ. 447, ευρώ 18). Πρόκειται για ένα από τά τρία άριστουργήματα του Γερμανού συγγραφέως (1917-1985), που μάς είναι καλύτερα γνωστός από τό περίφημο *Όμαδικό πορτραίτο μέ μία κυρία*. Στο παρόν ό Böll προσεγγίζει τό πρόσφατο παρελθόν της Γερμανίας, και ουσιαστικώς διατρέχει όλον τον 20<sup>ο</sup> αιώνα. Μέ άφορμή την έπέτειο των 80<sup>ων</sup> γενεθλιών του Χάινριχ Φάϊμел συναντώνται στις 6 Σεπτεμβρίου 1958 όί τρεις γενεές της αυτής οικογενείας, όλοι άρχιτέκτονες: Χάινριχ, Ρόμπερτ και Γιόζεφ. Τό κοινό τους στοιχείο, πέρα της συγγενικής σχέσεως, είναι τό Άββαείο του Άγίου Άντωνίου, που οικοδόμησε ό παππούς Χάινριχ, ως πιστός Καθολικός και αντίθετος προς τό ναζιστικό καθεστώς, άντείνανξε ό γιός Ρόμπερτ κατόπιν έντολης για να μήν περιέλθει στό χέρια του προελαύνοντος σοβιετικού Έρυθρου Στρατού αλλά και από την πεποίθησή του ότι ή Καθολική Έκκλησία συνεργάσθηκε μέ τό Χιτλερικό καθεστώς, ενώ ό έγγονός Γιόζεφ έχει λάβει την έντολή για την άνοικοδόμηση του μνημείου και προτιμά να μήν παραταποποιηθί αυτή έπειδή θεωρεί ότι τό παρελθόν πρέπει να μήν άναβίωση. Όλη αυτή ή ιστορία πλέκεται γύρω από τις μνήμες και τά διλήμματα των άντιχιτλερικών Φάϊμел, που ό καθένας μέ τον τρόπο του προσπαθει να εκφράση τά πολιτικά και πολιτιστικά του ιδεώδη. Φυσικά τό βιβλίό είναι δυστοπικό, όπως όλα τά βιβλία που έχουν γραφή είτε κοντά στα γεγονότα είτε και μέ άποσταση πολλών δεκαετιών, καθώς ό Β' Παγκόσμιος Πόλεμος και κυρίως τό καθεστώς του Γ Ράιχ έσφράγισαν τουλάχιστον δύο γενεές ανθρώπων. Εκείνους που έζησαν την άνοδο και την πτώση του και εκεί-



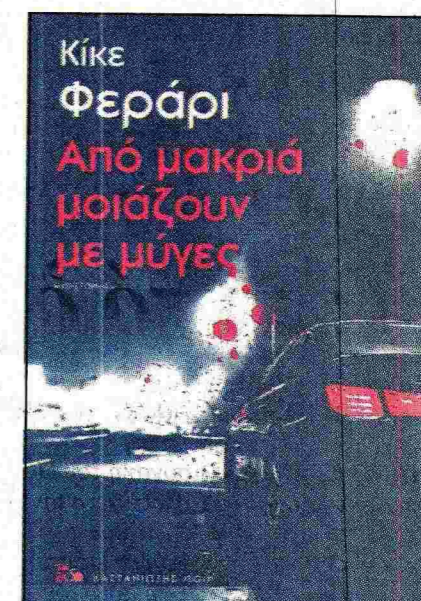
νους που έζησαν την διηρημένη Γερμανία. Ένοχές, όμολογίες, μυστικά και άποκαλύψεις όλα συνθέτουν τά βασικά γνωρίσματα της λεγομένης «Λογοτεχνίας των έρειπίων» στην Γερμανία, μιās λογοτεχνίας που έχει ως βασικό σημείο άναφοράς την ήττα και την καταστροφή, χωρίς κάτι τό ήρωικό και τό ένδοξο. Η άπογύμνωσις της ήττας του 1945 από κάθε ήρωικό στοιχείο και ή άμετρη ταπεινώσις των Γερμανών που ύπέστησαν την τετραπλή ξένη κατοχή επί έτη (την σοβιετική ως τό 1989) δέν έπέτρεψε καμία παρηγορία. Στα έρείπια και την πείνα, τους βιασμούς των γυναικών από τους Σοβιετικούς και τους φόνους χωρίς αίτια εις βάρος άμάχων, που ήταν τό άντίτιμο της ήττας προσετέθη ή διεθνής κατακραυγή για την άποκάλυψη του Όλοκαυτώματος και των στρατοπέδων συγκεντρώσεως. Αυτόν την αίσθηση άποπνεί τό βιβλίό του Μπέλ και αυτήν μάς μεταδίδει, τον κόσμο των έρειπίων και της άπελπισίας, μέ τό μικρό παράθυρο του Γιόζεφ Φάϊμел που θέλει να οικοδομήση τό αύριο χωρίς τά βαρίδια του χθές.

\*\*\*

– **Πασκάλ Μπρυκνέρ, Η σοφία του χρήματος** (μτφρ. *Σώτη Τριανταφύλλου*, έκδ. *Πατάκη*, σελ. 419, ευρώ 17,70). Ο ιδιότυπος Γάλλος στοχαστής και πολύγραφος συγγραφέας στό παρόν δοκίμιο του, που εκυκλοφόρησε στην Γαλλία κατά τό 2016, πραγματεύεται την θέση του χρήματος στην ζωή των ανθρώπων και των



λαών και την σημασία του στην καθημερινότητά μας. Προς τά πίσω φθάνει στον Πλάτωνα και τον Άριστοτέλη που έξέφρασαν την περιφρόνησή τους προς την άπόκτηση χρημάτων, αλλά και στην Παλαιά και Καινή Διαθήκη που άπαξιώνουν τους πλουσίους και έν τέλει άναγγέλλουν ότι τό βασιλείο των ουρανών άνήκει στους πένητες. Μελετά και τους στοχαστές και φιλοσόφους του Μεσαίωνα και της Αναγεννήσεως αλλά και των Νεωτέρων Χρόνων, άποδίδει την γέννηση του καπιταλισμού στους Πουριτανούς και τις άλλες προτεσταντικές πίστεις (κάτι που βεβαίως δέν είναι άπολύτως άκριβές, καθώς ό καπιταλισμός διεμορφώθη στην Καθολική Ιταλία της Αναγεννήσεως, αλλά διετυπώθη θεωρητικά ως καθήκον μεταξύ των άστών εμπόρων των βορειών κρατών, κυρίως δέ της Όλλανδίας). Έν συνεχεία προσεγγίζει και τά διδάγματα και τά οικονομικά πειράματα του Σοβιετικού κομμουνισμού από την έποχή του Λένιν και την πλήρη άποτυχία της έξουθενώσεως της έννοιας του χρήματος και της οικονομικής δυνάμεώς του. Και καταλήγει μέ ειρωνεία στην διαπίστωση ότι τό όραμα της παροχής «τουαλέττας από χρυσό για τους προλεταρίους» που είχε διατυπώσει ό Λένιν στην πρώτη φάση της διακυβερνήσεως του έπραγματίωσαν στό έκτός όριών Χόλλυγουντ ή Κίμ Καρντάσιαν και ό Κάννε Γουέστ! Είλικρινώς μεγαλύτερη άπαξίωσις της έννοιας του χρυσού δέν θά μπορούσε να ύπάρξη



από τις άξιας 550.000 δολλαριών χρυσές λεκάνες τουαλέττας της Κί Καρντάσιαν.

\*\*\*

– **Κίκε Φεράρι, Από μακριά μοιάζουν με μύγες** (μτφρ. *Άννα Βερρουπούλου*, έκδ. *Καστανιώτη*, σελ. 190, ευρώ 14). Ο συγγραφέας είναι Άργεντινός και κατ' έπάγγελμα νυκτερινός καθαριστής στό μετρό του Μπουένος Άιρες. Δέν έχει κάμει σπουδές άλλεχει έπηρεασθί βαθύτατα από τους μεγάλους Λατινοαμερικανούς συγγραφείς Μπόρχες, Ρικάρντο Πίλια και από τους βορειοαμερικανούς Φώκνερ, Χέιμγουαίη, ΜακΚάλερς, Ράιημοντ Γιάντλερ, Ντάσιελ Χάμετ, Νόρμαν Μίηλερ, Πώλ Όστερ, Τσέβερ, Σάλντερ και Μπουκόφσκι. Οί συνθήκες της Άργεντινής του παρέχουν λαμπή ευκαιρία για να οικοδομήση ένα θαμάσιο «νουάρ» άσττυνομικό μυθιστόρημα, όπου ό ήρωας είναι ή έπιτομή του άπατεώνος έπιχειρηματίου, πο προσθέτει στην ζωή του έρωμένες, κα καίνη, ποτά και βιάγκρα! Όμως έχει έχθρους που τους θεωρούσε άσημάντους σαν μύγες. Μέχρι την στιγμή που βρίσκει ένα πτώμα στό πόρτ-μπαγκάζ του αυτοκινήτου του. Και αρχίζει ένας μαραθώνιος πανικού για να άπαλλαγί από τό πτώμα και να σωθί από την άπειλή που θεωρεί ότι αυτό ένέχει! Και όταν τά καταφέρνει άποφασίζει να τό γιορτάση μέ ένα όργιο. Μόνον που δέν τά καταφέρνει... Τόν περμάνει ένα άκόμη πτώμα!

